

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Codi: 200805
Crèdits: 6
Caràcter: FORMACIÓ OPTATIVA
Matèria: MEDIACIÓ I CONSTRUCCIÓ
Curs: QUART
Semestre: SEGON
Equip docent: David Armengol
Hores de dedicació: 75h
Hores lectives: 36h
Hores autònomes: 39h

DESCRIPCIÓ DE LA MATÈRIA

Aquesta matèria és de caràcter optatiu i de metodologia teoricopràctica. L'objectiu general de la matèria és el de dotar de recursos conceptuals, pràctics i metodològics per a l'anàlisi i disseny de pràctiques mediadores i de construcció en els processos de treball de l'alumne / a. En les quatre assignatures que componen la matèria, s'aborden les tres dimensions que comprenen les pràctiques de mediació que s'activen en un projecte d'arts i disseny. D'una banda, la dimensió analítica orientada a identificar camps de producció i difusió, així com exposar vincles entre el propi treball i casos d'estudi. En segon lloc, la dimensió estratègica, implicada en situar, posicionar, dissenyar i planificar elements de difusió, mediació i distribució. En tercer lloc, s'aborda la dimensió comunicativa, que permet reflexionar sobre els públics i establir paràmetres de diàleg amb agents implicats.

Així mateix, es tracten com a eixos transversals al plantejament de la matèria: la dimensió històric-genealògica de les pràctiques mediadores i pedagògiques de les arts i el disseny; la dimensió narrativa i de processos d'escriptura que afecta tant al treball propi com a l'anàlisi i discussió de projectes aliens; la dimensió crítica i autocrítica sobre el propi treball.

Assignatures de la matèria:

NARRACIÓ I COMUNICACIÓ ESCRITA

ESTRATÈGIES DE DIFUSIÓ

DIRECCIÓ CREATIVA

ESTRATÈGIES DE MEDIACIÓ: EDUCACIÓ I COMUNICACIÓ

ESTRATÈGIES DE DIFUSIÓ.

Encarada als estudis de la recepció, aquesta assignatura presenta un espai d'anàlisi i discussió al voltant de la continua circulació de continguts i la seva posada en escena en relació al context de creació contemporània. La distribució, entesa com el moviment de forces d'una mercaderia des del seu lloc de producció fins al seu lloc de consum, és sovint un espai-temporal difús i opac part d'una xarxa d'intermediaris que afecten al valor d'aquesta mercaderia. Tanmateix, avui la noció de difusió es defineix per un incessant circulacionisme que remet al paradigma en què la utopia d'internet ha estat substituïda per un món immaterial i líquid de dades, emocions i capital interconnectat.

OBJECTIUS

Genèrics:

- Proporcionar eines teoricopràctiques que permetin a l'alumnat una interpretació reflexiva i argumentada del context pedagògic en el qual s'inscriu.
- Conèixer i comprendre les aportacions dels models dominants en l'educació i en particular en l'ensenyament de les arts i el disseny, així com les dels models pedagògics que els han problematitzat amb la generació de nous imaginaris, metodologies i pràctiques d'aprenentatge.
- Oferir una genealogia històrica, política i cultural que reconegui la relació entre l'educació, la mediació i l'emancipació.

Específics:

- Incentivar el treball en grup i col·laborativament entre l'alumnat i aquest amb agents de l'educació.

- Afavorir el diàleg i l'intercanvi directe d'idees i pràctiques amb persones i grups externs a l'escola que estan experimentant i desenvolupant formes de mediació educativa en contextos concrets.

CONTINGUTS

L'assignatura es planteja en la suma de seminaris temàtics (activitat dirigida), la col·laboració de professionals en l'àmbit de les arts i els dissenys i la realització del treball autònom per part de l'alumne. Els seminaris partiran d'un marc teòric i es desplegaran a través d'una constel·lació de casos exponencials. La col·laboració professional es realitzarà a través de la presentació i el diàleg. El treball autònom per part de l'alumne consistirà en una investigació d'àmbit personal i específic al voltant de les formes de difusió i distribució dels seus propis projectes.

Activitat Dirigida. Seminaris temàtics

1. *La qüestió del paradigma.* Un mapa de situació.

A partir del cas de l'exposició titulada *La qüestió del paradigma. Genealogies de l'emergència en l'Art Contemporani a Catalunya* i comissariada per Manuel Segade, presentarem el context de l'art contemporani des de la perspectiva de la seva circulació. *La qüestió del paradigma* ressegueix l'escena catalana a través d'exposicions, convocatòries i iniciatives diverses tant públiques com privades per tal d'establir una sèrie de mapes relacionals que construeixen ponts entre artistes de generacions diferents i en conseqüència, marquen camins preestablerts per als creadors "emergents".

2. *L'autor com a productor.* Difusió, mediació i distribució.

El canvi epistèmic que va marcar el reconegut text *L'Autor com a productor* (1934) se sustenta en una presa de consciència sobre el fet que la producció i la recepció d'imatges es veu directament afectada pels processos de difusió i distribució de les mateixes. Tanmateix, avui el temps i l'espai ja no s'entenen com a continent sinó que s'entenen com a distribució de singularitats múltiples. A través de la presentació de diferents vídeos de la xarxa i de l'anàlisi comparat entre la institució *Container Art Residency* i el film documental *The Forgotten Space* (Allan Sekulla, 2013), la sessió conduirà el debat sobre com es distribueix l'objecte físic en relació a la capacitat d'enunciació i representació contemporània.

3. *It is a river.* De Ray Johnson i la New York Correspondence School fins l'actualitat.

Molt abans de la www, la qüestió de d'interconnexió en l'art va ser explorada per artistes com Ray Johnson, fundador de la *New York Correspondence School*. L'obra de Johnson va esdevenir fonamental en la mediació experimental que va ajudar a establir els fonaments de l'art en xarxa. El 1926 Edward Plunkett va encunyar l'expressió *New York Correspondence School* en una burla a l'Escola de Nova York que agrupava als artistes de l'expressionisme abstracte i a les escoles comercials d'art que actuaven per correspondència. De Duchamp fins als anys seixanta un conjunt de pràctiques artístiques han subvertit els canals tradicionals de difusió i distribució generant noves vies de circulació.

4. *Le Centre Georges Pompidou.* Roberto Rossellini i Pierre Bourdieu.

El 31 de gener de 1977 s'inaugurà a Paris el Centre Georges Pompidou que suposà l'enderrocament d'una extensa zona del centre de la ciutat. El 6 de maig del mateix any Roberto Rossellini finalitzava el seu últim film centrat en el testimoni de les reaccions del públic davant de l'obertura del nou museu. Paral·lelament, el sociòleg Pierre Bourdieu va dur a terme un estudi sobre els "nous públics" per encàrrec de Claude Mollard, el mateix secretari general del centre. S'obria doncs el debat sobre l'efecte democratitzador de la cultura com un manifest en defensa d'un llenguatge demòtic i vulgar signe d'un nou consum cultural.

5. *Is the museum a factory?* Warhol, un model de fàbrica social.

A partir del text *Is a Museum a Factory?* (2009), de l'artista i investigadora Hito Steyerl, conjuntament amb el pensament del filòsof Toni Negri sobre la noció de fàbrica social, es durà a terme un recorregut per diferents casos d'estudi que expliquen en última instància el pas d'un sistema econòmic fordista a un de post-fordista i la seva relació en l'àmbit de la creació.

6. *Estimat públic.* Genealogia sobre el públic des del s.XIX fins l'actualitat.

Com a introducció al treball en grup que es durà a terme, on els alumnes exposaran la comprensió d'un text de la compilació *Querido Público. El espectador ante la participación: jugadoras, usuarios, prosumers y fans*, es pretén traçar una genealogia de la figura del públic des del s.XIX fins a l'actualitat. Partint del treball escènic del dramaturg Roger Bernat – l'autor de la mateixa compilació –, i de la reflexió de 15 especialistes, des del neurocientífic fins l'antropòleg, es tractarà el terreny de les arts com a camp d'anàlisi per definir les característiques de l'espectador immers en la pròpia obra.

7. *Happy Objects.* Teoria del contagi i dels afectes.

Podem ser veritablement feliços si la felicitat en si mateixa ens és imposada com un consens social general? Quina implicació tenen els objectes de consum en la xarxa d'afectes socials? A partir de l'estudi *The Promise of Happiness* (2010) de Sara Ahmed –on inclou la intersecció de la teoria feminista, la teoria *queer* i la teoria crítica al postcolonialisme per explicar el fet que ens trobem immersos en un imaginari social que assumeix la felicitat com una força conductora comú de les nostres vides– es presentarà una geografia afectiva que expliqui les formes d'entendre l'experiència personal en relació a la idea de comunitat. *Feminist Killjoy, Unhappy Queer, Melancholic Migrant, Violent Revolutionary*.

8. Internet i les utopies pirates. Comunitats Temporalment Autònomes sobre la base de l'estudi de Hakim Bey. A través de la idea de "xarxa" descrita per Bruce Stelling a *Islands in the net* (1988) i de l'estudi de Hakim Bey sobre les TAZ, es durà a terme una anàlisi de comportaments creatius vinculats a la idea de comunitat 2.0. El concepte d'interzona i de nomadisme psíquic articularan una presentació de pràctiques artístiques contemporànies que habiten en la liminalitat.

9. El mercat de l'art sobre la base de l'estudi *Dutty Free Art* d'Hito Steyerl
El context global format per bases de dades opaques i una distribució de dades incapaç de ser desxifrada, inaugura una nova realitat per l'art contemporani. Quan Hito Steyerl es pregunta què queda de la realitat a la cultura visual actual ho fa a través de la relació entre imatge i text. En l'encreuament de la seva obra com a escriptora i videoassaigista, l'artista exposa la seva visió sobre un món cada vegada més documentat, comentat i compartit. Realitat i simulacre són la base de l'estudi de les formes de propietat il·lusòria que s'amaguen darrere de la circulació de la imatge digital.

10. *A brief history of the future*. Pensar el futur a través de l'art.
El 2014 la investigadora i comissària Sonia Fernández Pan presenta en el marc de La capella-Barcelona producció l'exposició *El futur no espera*. A la mostra, el potencial de pensar el futur és abordat des de la seva capacitat en alterar el present. Paral·lelament es publicà *A Brief History of the Future*, un llibre que neix d'una voluntat discursiva col·lectiva al voltant de la noció de futur a través d'una sèrie de converses amb Basel Abbas i Ruanne Abou-Rahme, Iván Argote i Pauline Bastard, Lúa Coderch, Sonia Fernández Pan, Boris Groys, Cristina de Middel, Regina de Miguel, Raimundas Malašauskas i Agnieszka Polska. A partir de la lectura d'aquestes converses es realitzarà un exercici basat en la idea de ciència ficció.

METODOLOGIA

La metodologia de l'assignatura es basa en classes tòriques que consisteixen en l'exposició magistral de pràctiques entorn a la difusió, mediació i distribució de les arts i els dissenys i en debats de casos d'estudi localitzats per l'alumnat. L'estudiant haurà de demostrar el seu interès en la participació activa a les classes. Es contemplen també activitats d'aprenentatge en forma d'exercicis com mapes de comprensió lectora, preparació a les presentacions dels professionals convidats a l'aula, anàlisi de d'esdeveniments socials i de documents audiovisuals.

ACTIVITATS FORMATIVES

Hores de dedicació: 75h

Hores activitats dirigides: 18h (24%)

Hores activitats supervisades: 18h (24%)

Hores aprenentatge autònom: 35h (46,6%)

Hores activitats d'avaluació: 4h (5%)

Activitat dirigida:

Presentació i discussió de continguts teòrics, referències i casos d'estudi, visites i / o presentacions de persones expertes en la matèria.

Metodologia d'aprenentatge: Valoració i discussió crítica col·lectiva i / o exposició de continguts pràctics i debat.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat supervisada:

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Realització d'exercicis a l'aula o taller. Realització i presentació d'elements de comunicació del procés de treball. Discussió i posada en comú de continguts.

Metodologia d'aprenentatge: Assessorament sobre els processos de formalització de la feina pròpia de l'alumne.

Seguiment i tutorització dels processos metodològics i dels resultats parcials del treball propi de l'alumne. Presentació pública i discussió crítica col·lectiva.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat autònoma:

Recerca de documentació: fonts primàries, bibliografia, casos d'estudi i referents.

Metodologia d'aprenentatge: Tractament de la informació, i / o lectura comprensiva de textos, i / o lectura comprensiva d'elements formals i matèrics. Treball pràctic autònom amb diferents agents educatius de Barcelona.

Resultats d'aprenentatge:

Activitat d'avaluació

Presentacions dels exercicis dels resultats parcials i / o finals.

Metodologia d'aprenentatge: Comentari i revisió, individual o en grup, d'exercicis i resultats parcials o finals.

Resultats d'aprenentatge:

SISTEMA D'AVUACIÓ

La nota final de l'assignatura no serà la $\frac{1}{2}$ ponderada dels 2 treballs, si no que es tindrà en consideració l'evolució en l'aprenentatge de l'estudiant. El contingut de cada treball s'especificarà a l'enunciat corresponent.

SISTEMA D'AVUACIÓ COMÚ A LA MATÈRIA

Avaluació continua a través del seguiment del procés d'aprenentatge. (35%)

Avaluació continua de l'exposició i/o realització d'exercicis i treballs. (35%)

Avaluació puntual a través de seminaris, debats, visites i/o altres activitats col·lectives. (30%)

ACTIVITATS D'AVUACIÓ I CRITERIS D'AVUACIÓ PARCIALS

Es duran a terme dos treballs. El primer és una recerca personal en tres entregues i el segon un treball de comprensió de text i exposició oral en grup.

- 1.1- Presentació de *statement* i bio. Màxim 200 caràcters.
A partir de l'estudi a l'aula de diferents models, l'alumne haurà de presentar per escrit i oralment el seu *statement* i biografia professional d'acord amb la seva pràctica i el context on es situa.
 - 1.2- Investigació de plataformes de difusió en relació al treball de l'alumne.
A partir de la seva declaració d'intencions formals i conceptuals (primera fase del treball), l'alumne haurà d'investigar quines són les plataformes (online i offline) que poden fer visible la seva feina. S'haurà d'entregar una llista argumentada amb un mínim de 10 plataformes.
 - 1.3- Mapa de futur.
Una vegada localitzades les plataformes, és procedirà a elaborar un "full de ruta" on l'alumne haurà de posar-se en contacte amb un mínim de 5 plataformes de les llistades a la segona fase del treball per obrir la possibilitat a establir algun tipus de col·laboració professional (concurs, publicació, mostra, exposició, esdeveniment, acció, etc.). No es tindrà en compte per l'avaluació l'èxit obtingut per part de les plataformes sinó la capacitat de l'alumne en dur a terme una estratègia de difusió i distribució coherent amb la seva pràctica.
2. Seminari: *Capitalisme de Plataformes*. Treball en grup.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

A través d'un treball de comprensió lectora en grup (4/5alumnes) es dedicarà una sessió completa en la presentació oral de les idees extretes del text de Nick Srnicek proposat exemplificades en casos concrets localitzats de manera autònoma.

Els criteris d'avaluació de l'assignatura són:

Distingir les maneres en què els fenòmens culturals i artístics poden ser difosos; identificar la incidència de l'activitat professional en el context social, econòmic, ecològic i cultural actuant de manera responsable en els diferents àmbits relacionats. Detectar els mecanismes particulars en què cada disciplina artística pot arribar al públic
Valorar l'íntim sentit de crear en relació amb les estratègies de difusió global,
Descriure les interfícies de la comunicació, els mitjans i les plataformes de les arts i els dissenys.
Adquirir la capacitat d'anàlisi i síntesi dels discursos tècnics i teòrics i els posicionaments ètics dels mateixos.

Treball 1/ Recerca personal

Statement (20%)

Investigació de plataformes (30%)

Mapa de futur (30%)

Dossier final (20%)

Treball 2/ Seminari

Comprensió de text i (30%)

Idea- traducció. (20%)

Composició material (20%)

Exposició oral (30%)

RECUPERACIÓ

1. La nota mínima mitjana de curs ha d'estar entre 4 i 4,99.

2. L'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de dues terceres parts de la qualificació total de l'assignatura.

3. L'assistència ha d'haver estat igual o superior al 70% de les hores lectives presencials.

PROGRAMACIÓ

L'assignatura es desplega setmanalment durant 18 setmanes, és a dir, sessió per setmana seguint la següent distribució:

Sessió 1

Presentació de l'assignatura. *Statement*

Sessió 2

La qüestió del paradigma. Treball en xarxa.

Sessió 3

Presentació de l'*statement* i comentari.

L'author com a producer. Difusió, mediació i distribució.

Sessió 4

It is a river. De Ray Johnson i la New York Correspondence School fins l'actualitat.

Sessió 5

Els nous públics. *Le Centre Georges Pompidou*. Roberto Rossellini i Pierre Bourdieu.

Sessió 6

Querido Público. El espectador ante la participación: jugadores, usuarios, prosumers y fans

Sessió 7

Seminari en grup *Capitalisme de Plataformes*

Sessió 8

Col·laboració 1. La precarietat com a mitjà de govern.

Sessió 9

Is the museum a factory? Els ecos de Warhol, models de fàbrica social.

Sessió 10

Col·laboració 2. Infraestructura, viralitat i contaminació

Sessió 11

Presentació a l'aula de la investigació de plataformes de difusió en relació al treball de l'alumne.

Sessió 12

Internet i les utopies pirates. Comunitats Temporalment Autònomes sobre la base de l'estudi de Hakim Bey.

Sessió 13

El mercat de l'art sobre la base de l'estudi *Dutty Free Art* d'Hito Steyerl.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

Sessió 14

Col·laboració 3. ADN i distribució.

Sessió 15

A brief history of the future. Pensar el futur a través de l'art.

Sessió 16

Presentació. Mapes de futur.

Sessió 17

RECUPERACIÓ

RESULTATS D'APRENTATGE.

RRAA Titulació

KT04. Descriure els elements fonamentals d'un projecte de disseny, artístic o d'arts aplicades en relació amb la inclusió social.

ST02. Aplicar les metodologies creatives pròpies de la titulació (que es basen en els elements que les diferents disciplines històriques tenen en comú) als projectes en art i disseny.

CT02. Resoldre encàrrecs concrets externs en l'àmbit creatiu amb coneixements, tècniques i metodologies transdisciplinars.

RRAA Matèria

KM49 Identificar els camps de producció i difusió de les arts i el disseny tant des d'una perspectiva històrica i genealògica com a contextual i geogràfica (KT03)

SM44 Dissenyar una forma original de distribució i difusió del projecte propi en art i/o disseny (ST06)

CM43 Actuar amb responsabilitat en la comunicació amb els agents implicats en un procés de mediació, atenent les seves necessitats específiques. (CT05)

RRAA Assignatura

KA Conèixer i emprar recursos i centres d'investigació tant en espais de documentació (biblioteques, arxius digitals, centres de documentació especialitzada) com a partir de l'arxiu viu (exposicions, pràctiques contemporànies d'arts i disseny, col·lectius, etc.)

SA Detectar qüestions problemàtiques (o problematitzables) i possibilitats d'investigació en relació a l'experiència d'usuari en un àmbit acotat.

CA Saber identificar i delimitar amb una mirada holística el context sociocultural en el que se emmarca el projecte personal

BIBLIOGRAFIA

AGAMBEN, Giorgio (2010): "Notas sobre el gesto", *Medios sin fin*. Valencia, Pre-Textos.

AGUIRRE, Peio (2014): *La línea de Producción crítica*. Bilbao, Consonni.

AHMED, Sara (2010): *"Happy Objects", The promise of happiness*. Londres, Duke University Press.

AIKENS Nick, LANGE Thomas, SEIJDEL Jorinde [etc.] ed.(2016): *What's the Use? Constellations of Art, History and Knowledge: A Critical Reader*. Amsterdam, Valiz.

ESCOLA MASSANA. CENTRE D'ART I DISSENY.

- CRARY, Jonathan (2013): *24/7 Late capitalism and the end of sleep*. New York City, Verso Books.
- DUARTE, Ignasi y BERNAT, Roger (2009): *Querido Público. El espectador ante la participación: jugadores, usuarios, prosumers y fans*. Múrcia, Cendeac.
- FERNÁNDEZ, Sonia (2014): *A Brief History of the future*. Barcelona, La Capella.
- CANTZ, Hatje, ed. (2002): *Documenta 11 catalogue*. Stuttgart, Documenta.
- HEBERT, Stine y SZEFER, Anne (eds.) (2009): "Institutional experiments between aesthetics and activism" (JonasEkeberg), "The inner and outer form of self-organization" (Maibritt Borgen) *SELF-ORGANIZATION*. Londres, Open Editions.
- SEGADE, Manuel (2011). *La Qüestió del Paradigma. Genealogies de l'Emergència en l'Art Contemporani a Catalunya*. Barcelona, La Capella.
- STEYERL, Hito (2014): "Una cosa como tú y como yo", *Los condenados de la pantalla*. Buenos Aires, La Caja Negra Editora.
- PVW *Training For Exploitation? Politicising Employability and Reclaiming Education*. Journal of Aesthetics & Protest